

ISSN 1407-9321

TV programma
3. – 9. jūlijs

DZĪVE LAUKOS

Kā pasakā par Ežuli –
ķēniņa cūku ganu

● Vārkavas pagasta «Mežupītes» saimniece Lūcija Upeniece ar lepnumu rāda teliņus. Trīs mēnešus viņi trīsreiz dienā dabū dzert siltu pienu, tāpēc aug ātri un ir veselīgi. Katra pašas audzētā telīte tiek izolota un izžēlota, kamēr kļūst par pienīgu govī. Foto: A. Stepanovs

Viesojoties Vārkavas pagasta zemnieces LŪCIJAS UPENIECES saimniecībā, atcerējos bērnībā lasīto pasaku par Ežuli, kuram bija likts meža vidū ganīt ķēniņa cūkas. Labs ganītājs izrādījās mazais brašulis, jo rudenī, kad saimi vajadzēja pārdzīt mājās, sivēnu un puscūču pulkus nevarējis ne saskaitīt.

Zināma līdzība ar pasaku ir manāma arī Lūcijas kundzes mājās, kur visai raibajai un daudzgalvainajai dzīvājai radībai meža ielokā ir brīva dzīve, ko tagad moderni sauc par bioloģisko saimniecību. Svešiniekam, nogriežoties no ceļa un ienākot pagalmā, liekas neierasti un varbūt pat dīvaini, ka sivēni staigā, kur grib, ka teļiem un pusaugu bulļiņiem brīva vaļa klaiņot pa mežu. Ne aizgaldā iespundēti, ne ar ganību žogiem ierobežoti. Mums te ir liela demokrātija, saka piemājas saimniecības «Mežupīte» īpašniece un skaidro, ka patiesībā apsaimniekojamās platības sastāvot no trim daļām, jo turpat arī dēla saimniecība «Dovale» un dzīvesbiedra īpašums «Priedaine». Kopā sanākot ap četriem simtiem hektāru, kas Latgales mērogiem ir lielas platības. Vēl pāris simti hektāru tiek apsaimniekoti papildu, tāpēc var tikai pabrīnīties, kā viena ģimene tiek galā ar neskaitāmajiem darbiem.

Ar bioloģisku pārlicību

Mājām visapkārt mežs, garām iet lielceļš. Brīnišķīga vieta uz triju pagastu –

Preiļu, Aizkalnes un Vārkavas – robežas. Ērti tikt darīšanās gan uz pilsētu, gan uz pašvaldību.

«Mežupītes» saimniece Lūcija Upeniece mantotā zeme turpat netālu, bet māju, kurā pagaidām mitinās, nopirkuši no kaimiņiem. Gadu desmitu nastas saliekta, tā kalpo pēdējos gadus, jo turpat netālu top jauna dzīvojamā māja – plaša divstāvu ēka ar platām logu ailēm, pa kurām telpā ielūkojas koku galotnes.

Sapratu, ka vieta ir ideāla bioloģiskās saimniecības iekopšanai, tāpēc pirmais darbs bija uzcelt kūti, viņa stāsta. Nopirkuši kolhoza lauku fermu, nojaukuši un būvējuši paši pa jaunam. — Ziniet, kādas bija tās fermas – pa eju barības izdališanai labi ja ar ķeru varēja iebraukt. Mēs būvējām plašāk, lai traktors tiek iekšā, lai var uzstādīt mēslu transportieri.

Jau gadus sešus visas trīs apvienotās saimniecības ir «biologi» ar visiem attiecīgajiem dokumentiem. Lūcijas kundze pēc profesijas ir veterinārā feldšere, tāpēc viņai, ņemot vērā izdevīgo saimniecības izvietojumu un savu pārlicību, nav bijis citu domu kā vien attīstīt bio-

loģisko saimniekošanu. Dēls ideju atbalstījis, arī pats ieguvis lauksaimniecības mehanizatora profesiju Jaunaglonā, nupat absolvējis vakarskolā 12. klasi un domā studēt Lauksaimniecības universitātē.

Govis un cūkas
skaitāmas simtos

Zemnieki specializējušies lopkopībā, tur slaucamās govīs un sivēnmātēs. Saimniece stāstīja, ka vasarā ik dienas pārstrādei tiek nodota vidēji viena līdz pusotra tonna piens. Ja sarēķina, cik slaukuma tiek sivēniem un cik izdzer teliņi (tie pienu dabū ik dienas līdz triju mēnešu vecumam), sanāk vai gatavā piens upe.

Piena teļi, ataudzējamās telītes, nobarojamie bulļi un slaucamās govīs – bez divām galvām trīs simti ragaiņu. Ir ko ņemties gan pašiem, gan palīgiem. Slaucamo govju skaits jau kādu laiku turas ap simtu. Lielākā daļa no tām ir melnraibās holšteinfrižietes, arī sarkanās, tāpat airšrietes, Šarolē, Hereforda šķirnes govīs. Gribējās izmēģināt pēc iespējas vairāk lopu šķirņu, teic Lūcija. Šogad ganāmpulkā esot pat Latvijas zilās šķirnes teliņš. Lūkos, kas izaugs.

Turpinājums 4. lappusē.

Vai tev ir
savs
«NOVADNIEKS»?

ABONĒ

VISĀS Preiļu rajona
pasta nodaļās,
redakcijā
Brīvības ielā 14, Preiļos,
vai **internetā**
www.novadnieks.lv
no **JEBKURAS** mēneša
dienas un saņem
jau nākamo laikraksta
numuru.

ZINĀS

Palielinās neapliekamā
minimumu

No 2007. gada 1. janvāra neapliekamais minimums tiks palielināts līdz 40 latiem mēnesī, pašreizējo 32 latu vietā, bet nodokļa atvieglojums par apgādībā esošām personām – līdz 28 latiem mēnesī, pašreizējo 22 latu vietā.

Neapliekamā minimuma un atvieglojumu par apgādībā esošajiem palielināšana valsts budžeta ieņēmumus samazinās par 27,63 miljoniem latu, tai skaitā pašvaldībām ieņēmumi mazināsies par 20 miljoniem latu. Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvji lūguši valdībai pagaidām nelemt par neapliekamā minimuma palielināšanu, jo arodbiedrības vēlas lielāku neapliekamā minimuma palielināšanu. Valdības pārstāvji izteicās, ka rudenī iespējams vēl pārskatīt iespējamo neapliekamā minimuma kāpumu.

Mācības zemniekiem un
piena fermās strādājošajiem

Līdz ar lauku darbiem zemniekiem jūlijā būs jāizbrīvē laiks arī nopietnām mācībām. Projekta «Profesionālās apmācības 2005-2006» ietvaros 13. un 14., kā arī 20. un 21. jūlijā Preiļu lauku konsultāciju birojā notiks četru dienu apmācības kursi par tēmu «Kvalitatīva piens ieguve», informē Preiļu rajona lauksaimnieku apvienības biroja vadītāja Ilze Teilāne. Šie kursi domāti zemniekiem un piensaimniecības strādājošajiem.

Mācību laikā tiks aplūkotas vairākas svarīgas tēmas:

- ✓ govju piens produktivitāte un to ietekmējošie faktori;
- ✓ piens ķīmiskais sastāvs un īpašības;
- ✓ govju slaukšanas tehnoloģija, slaukšanas iekārtas un to testēšana;
- ✓ piens paraugu ņemšana un sagatavošana;
- ✓ piens kvalitāte un to ietekmējošie faktori;
- ✓ veterinārās prasības kvalitatīva piens ieguvei.

Interesenti var pieteikties Preiļu lauku konsultāciju birojā personīgi vai pa tālruni 53-81263, 6362317.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

44% Latvijas iedzīvotāju nekad nav lietojuši datoru

44% Latvijas iedzīvotāju nekad nav lietojuši datoru, liecina Eiropas Savienības (ES) statistikas biroja «Eurostat» veiktais pētījums. Vidēji ES datoru nav lietojuši 34% iedzīvotāju vecumā no 16 līdz 74 gadiem. Dati liecina, ka datorus visplašāk lieto Ziemeļvalstīs — Zviedrijā un Dānijā datorus nav lietojuši 8% iedzīvotāju. Tāpat augsts datoru lietotāju īpatsvars ir Nīderlandē, kur datorus nav lietojuši 13% iedzīvotāju, Somijā — 16%, Lielbritānijā — 17%, Vācijā un Luksemburgā — 18%. No Baltijas valstīm datori visizplatītākie ir Igaunijā, kur tos nav lietojuši 34% iedzīvotāju, kamēr Lietuvā datorus nelieto 53% iedzīvotāju. Augsts datoru nelietotāju īpatsvars ir tādās valstīs kā Grieķijā — 65%, Ungārijā — 57%, Itālijā — 56%, Kiprā un Portugālē — 53%. Čehijā datorus nelieto puse iedzīvotāju vecumā no 16 līdz 74 gadiem, Īrijā un Polijā — 46%. Latvijā internetu neregulāri lieto 64% iedzīvotāju. Interneta lietošana nav izplatīta tādās valstīs kā Grieķijā, kur to neregulāri lieto 82% iedzīvotāju, Čehijā, Kiprā — 74%, Itālijā, Portugālē — 72%, Polijā — 71%. Vidēji ES 37% iedzīvotāju nav pamata prasmes darbam ar datoru, bet 15% — ir zems zināšanu līmenis. 26% savas datorprasmes novērtējuši kā vidējas, bet 22% — kā augstas. Starp iedzīvotājiem, kas neprot darboties ar datoru, lielākoties ir gados vecāki, ar zemu izglītības līmeni un pensijā esošie cilvēki. Savukārt augsts datorprasmes līmenis ir lielākoties iedzīvotājiem ar augstāko izglītību, gados jauniem un studentiem.

Ikšķilē avarējusi lidmašīna, bojā gājuši divi cilvēki

Trešdienas vakarā Ikšķilē avarējusi privāta lidmašīna «Cessna 152», gājuši bojā divi cilvēki — instruktors un mācekļis, ziņo BNS. Negadījums noticis pāris desmitus metru no dzīvojamām mājām, bet avarējušais lidaparāts piederējis kompānijai «Aeronavigācijas serviss».

Pēdējos piecos gados Latvijā notikušas piecas lidaparātu avārijas, kurās bojā gājuši septiņi cilvēki. Ikšķilē pēdējais negadījums noticis 2002. gadā, kad spēcīgā vēja avarēja četrvietīga lidmašīna, taču toreiz cietušie un bojāgājušie nebija.

Ceļu remontam Latvijā naudas joprojām par maz

Eiropas Savienības Kohēzijas fonda finansējums ceļiem (435 miljoni latu) no 2007. līdz 2013. gadam būs jāatvēl projektēšanai, kurus bija plānots īstenot jau 2004.-2006. gadā, laikrakstam «Diena» skaidro finanšu ministrs Oskars Spurdziņš. Atliktie remontu un ietilgūšais ceļu uzturēšanas līdzekļu deficīts situāciju uz ceļiem tikai pasliktina. To neglābs arī Valsts autoceļu fondam atvēlētā nauda no iekasētā degvielas akcīzes nodokļa, kas pašlaik ir 50%, bet turpmāk — 60%.

Daži skaitļi salīdzinājumam. 1998. gadā Latvijā bija 580 kilometri ceļu ar sabrukušiem segumiem, 2005. gadā — 2893 kilometri. Attiecīgi 1998. gadā atjaunoja 320 kilometrus, bet pērn tikai 125 kilometrus segumu, pirms astoņiem gadiem labā stāvoklī bija 4755 kilometri ceļu, toties pērn — tikai 1188.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

«Kas pats pārlicināsies,
to nepārlicināsi.»

Platons

Latvijas veselības aprūpes sistēma — viena no sliktākajām ES

Patērētājiem visdraudzīgākās veselības aprūpes sistēmas Eiropā ir Francijā, Nīderlandē un Vācijā, kamēr starp 25 Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīm un Šveici pēdējās vietas ieņem Latvija, Īrija un Lietuva, liecina pirmdien publicētais ziņojums.

Kā liecina Eiropas Veselības patērētāju indekss (EHCI), tajā pašā laikā Slovēnijā un Igaunijā, kuru rīcībā ir mazāk resursu salīdzinājumā ar citām valstīm, naudas līdzekļi izmantoti vislietderīgāk.

«Tas liek domāt, ka laba veselības aprūpe nav tikai naudas jautājums, bet arī pareizas prioritātes un saprātīga plānošana,» izteicās Briselē bāzētās organizāci-

jas «Health Consumer Powerhouse» (HCP) prezidents Johans Hjerkvists.

«No patērētāju viedokļa katrā veselības aprūpes sistēmā ir plašas uzlabojumu iespējas,» vienlaikus piebilda Hjerkvists.

HCP valstu veselības aprūpes sistēmas vērtē piecās kategorijās — pēc pacientu tiesībām un informācijas, pēc gaidīšanas laika uz pakalpojumu saņemšanu, pēc veselības aprūpes rezultātiem, pēc veselības aprūpes sistēmas sniegto pakalpojumu klāsta un pieejamības, kā arī pēc nodrošinājuma ar medikamentiem.

Nīderlande visaugstāk novērtēta no pacientu tiesību un informācijas nodrošinājuma viedokļa, kā arī pēc nodro-

šinājuma ar medikamentiem. Zviedrija ieņēmusi augstāko vietu pēc veselības aprūpes sistēmas darba rezultātiem.

Beļģija, Francija, Vācija un Luksemburga ierindojušās saraksta galvgali pēc gaidīšanas laika uz pakalpojumu saņemšanu, kamēr Ungārija, Malta, Zviedrija un Francija guvušas atzinību par veselības aprūpes sistēmas sniegto pakalpojumu klāstu un pieejamību.

Ziņojumā norādīts, ka trīs ceturtdaļās no 26 vērtētajām valstīm daudziem pacientiem jāgaida vairāk nekā trīs nedēļas, līdz viņi var saņemt palīdzību vēža gadījumā.

Pusē vērtēto valstu pacientiem nav pieejamas viņu medicīniskās vēstures.

LETA

Pieaug vecu cilvēku īpatsvars

Iedzīvotāju skaits vecumā virs 65 gadiem Latvijā kopš 2000. gada pieaudzis par 32,3 tūkstošiem, un to īpatsvars kopējā iedzīvotāju skaitā cēlies no 14,8% 2000. gadā līdz 16,8% 2006. gadā, ziņo portāls delfi.lv. Savukārt bērnu un pusaudžu skaits 0 - 14 gadu vecumā šajā periodā samazinājies par 99,5 tūkstošiem, un to īpatsvars kopējā iedzīvotāju skaitā sarucis no 18,0% līdz 14,3%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes dati. Lai arī 2005. gadā Latvijā bija lielākais dzimušo bērnu skaits kopš 2000. gada — 21497 (2000. gadā — 20248), tomēr vēl joprojām zemā dzimstība, salīdzinot ar augstāko mirstības līmeni un negatīvu migrācijas saldo radījis izmaiņas

Latvijas iedzīvotāju vecumsastāvā.

Analizējot iedzīvotāju skaitu pēc dzimuma, var secināt, ka vecumā līdz 14 gadiem vīriešu skaits pārsniedz sievietes skaitu par 2,4%, vecuma grupā 15 - 64 gadi jau vērojams sieviešu skaita pārsvars — par 3,4%, bet vecuma grupā virs 65 gadiem vīriešu skaits pārsniedz vīriešu skaitu par 34,8%. Robeža, kur vīriešu skaits no pārsvara pār sievietes skaitu pāriet mazākumā, ir vecuma grupā no 35 līdz 39 gadiem.

Darbspējas vecuma iedzīvotāju noslodze (bērnu un pensijas vecuma iedzīvotāju skaits uz 1000 darbspējas vecuma iedzīvotājiem) pēdējos gados samazinās. Daļēji to var izskaidrot ar pen-

sijas vecuma palielināšanu gan vīriešiem, gan sievietēm.

Ja astoņdesmito gadu beigās bērnu un pusaudžu īpatsvars demogrāfiskajā slodzē bija augstāks par pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvaru, tad kopš 1993. gada, samazinoties dzimstībai, pieaugot darbības vecuma iedzīvotāju mirstībai un migrācijai, to skaits ir mazāks. 2006. gada sākumā pensijas vecuma iedzīvotāju skaits uz 1000 darbības vecuma iedzīvotājiem bija 1,5 reizes augstāks nekā bērnu un pusaudžu skaits, norāda CSP.

Turklāt Latvijā turpinās arī iedzīvotāju novecošanās process. Vecuma pieaugumu var skaidrot gan ar zemo dzimstību, gan arī ar vidējā mūža ilguma pieaugumu.

PREIĻU NOVADA DOMĒ

21. jūnijā notikušās Preiļu novada domes kārtējās sēdes materiālu izklāsta turpinājums. Sākums 27. jūnija numurā.

Kompensāciju nepiešķir

Izskatītas SIA «Jēkabpils autobusu parks» un Preiļu rajona padomes vēstules, kur lūgts sakarā ar autobusu kustības izmaiņām Aglonas, Daugavpils un Ūpmalas virzienos, kas saistītas ar Preiļu novada domes ERAF atbalstīto projektu «Par Preiļu pilsētas centra rekonstrukciju», kompensēt radušos izdevumus. Vienbalsīgi nolemts kompensāciju nepiešķirt, jo to neparedz LR normatīvie akti.

Apstiprināja nolikumus

Domes sēdē apstiprināti Preiļu 1. pamatskolas un Aizkalnes pamatskolas nolikumi. Tajos izdarītas vairākas izmaiņas. Tagad nolikumi atbilst visiem MK noteikumiem, tie saskaņoti ar likumu prasībām.

Darbiem bibliotēkas būvniecībā nepieciešami papildu līdzekļi

Aldim Adamovičam, Jānim Eglītim, Vladimiram Hariņovam, Jānim Lācim un Pēterim Trubiņam balsojot par, bet deputātiem Jevģenijam Boļšakovam un Vitālijam Plivdam *atturoties*, tika nolemts, ka no 2007. un 2008. gada budžeta līdzekļiem būs jāsamaksā firmām par papildu darbu veikšanu rajona gal-

venās bibliotēkas būvniecībā. SIA «Lat Spas» par papildu būvdarbu izpildi saņems aptuveni 13 000 latu, bet SIA «Axel» par datortīklu izbūvi — vairāk nekā 4000 latus.

Deputāti izteica pārmēģus projektētājiem, jo tie nebija paredzējuši vairākas būtiskas lietas, ko tagad nepieciešams uzlabot.

Apstiprināts paziņojums par vides politiku

Pamatojoties uz Preiļu novada teritorijas plānojumu 2005.-2014. gadam, kā arī novada attīstības programmu līdz 2015. gadam, tika izstrādāts un domes sēdē apstiprināts Preiļu novada domes paziņojums sakarā ar vides politiku. Šāds dokuments bija nepieciešams sakarā ar to, lai Preiļu novads tiktu atzīts par ilgtspējīgu pašvaldību. Pašlaik jau veiktas vairākas aktivitātes vides jomā, lai uzlabotu gaisa un dzeramā ūdens kvalitāti, racionalizētu atkritumu apsaimniekošanu, bet veiktie grozījumi novada teritorijas plānojumā paredz uz ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību orientētas aktivitātes.

Paziņojums sakarā ar vides politiku nosaka videi draudzīga novada attīstības pamatpieņemumus, piemēram,

- sekmēt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un negatīvās ietekmes uz vidi samazināšanu;
- samazināt enerģijas patēriņu, palielinot apkures sistēmu efektivitāti un

izmantojot atjaunojamas enerģijas avotus;

- samazināt atkritumu radīšanu un veicināt atkritumu šķirošanu un pārstrādāšanu;

- novērst un samazināt ūdens piesārņojumu;

- saglabāt novada zaļās zonas, pasargāt augsni no piesārņošanas;

- lai pasargātu vidi, iesaistīties vietējā, reģionālā, valsts un starptautiskā mēroga sadarbībā, kā arī izstrādāt, ieviest un uzturēt Vides pārvaldes un centra sistēmu (EMAS).

Izskatīja darba strīdu

Pašvaldības deputātiem domes sēdē nācās izskatīt un pieņemt lēmumu darba strīdā, kas bija radies starp novada domes izpilddirektoru Vladimiru Ivanovu un bijušo Preiļu pagasta centra vadītāju Staņislavu Mūrnieku.

Nodotot lietas sakarā ar S.Mūrnieka aiziešanu pensijā, atklājās, ka Preiļu pagasta centra rīcībā vairs nav motorzāģa. Kā tika noskaidrots, motorzāģis no pagasta centra vadītāja automašīnas ticis nozagts jau šī gada februārī, taču Mūrnieks par notikušo nav ziņojis ne policijai, ne domes vadībai. Deputāti nolēma izmaksāt S.Mūrniekam koplīgumā paredzētās piemaksas pilnā apmērā, bet ieturēt no viņa motorzāģa atlikušo vērtību 144 latu apmērā.

Pēc Preiļu novada domes sēdes materiāliem sagatavoja
L.Kirillova

REDAKCIJAS SLEJA, INFORMĀCIJA

PIEREDZE

Māju apsaimnieko saviem spēkiem

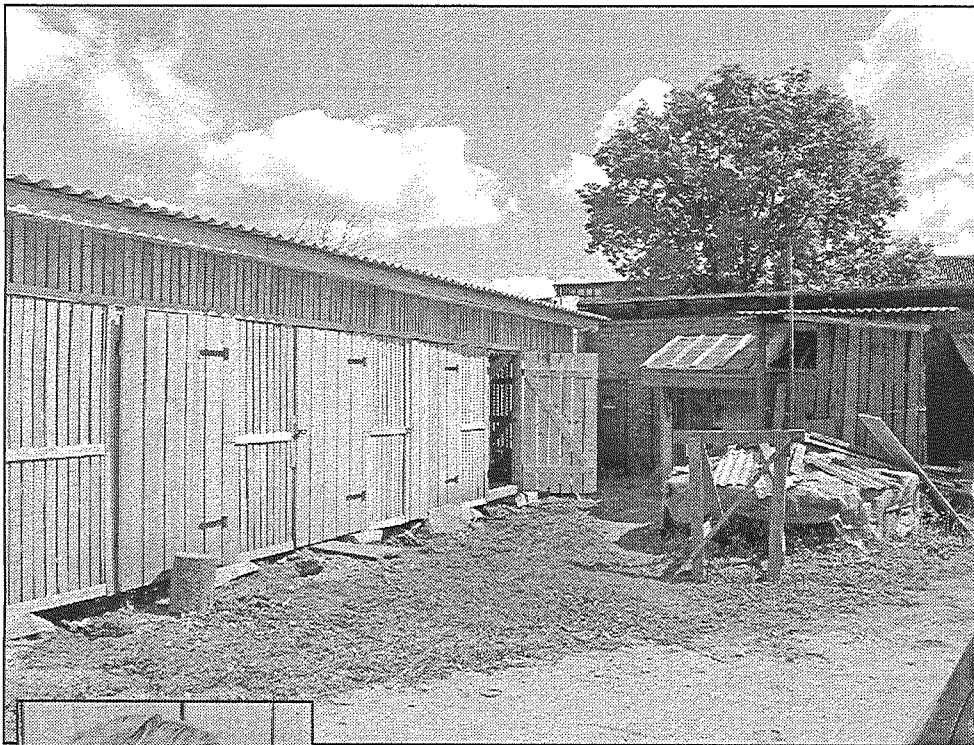
Tagad mēs, mājas iedzīvotāji, kopīgi izlietojam par iri iekasēto naudu un zinām, kur tā paliek, saka līvāniete Skaidrīte Vucēna, viena no iniciatorēm divpadsmitdzīvokļu mājas pārņemšanai savā apaimniekošanā. Šis nams atrodas Līvānos, Rīgas ielā 204.

Iemītnieki ēkas apsaimniekošanas darbus pārņēmuši no dzīvokļu un komunālās saimniecības.

Skaidrīte Vucēnu kopā ar kaimiņiem sastāvējis komisijas locekļi. Visām rokās lāpstas, ar ko tiek raktas bedres pie jaunuzcelto, svaigi dzelteno šķūniņu rindas. Te gatavojot vietu kāršu pupu stādīšanai.

No divpadsmit dzīvokļiem divi nav privatizēti un ir pašvaldības īpašums, stāstīja Skaidrīte, kas mājas pārvaldnieces pienākumus veica trīs gadus. Šopavas, maijā notikušajā iedzīvotāju kopsapulcē par pārvaldnieku ievēlēts Andris Kundziņš, kura tiešais darbs saistīts ar Līvānu novada domes saimniecības daļas pārziņa pienākumiem. Atskatoties trīs gadus ilgā mājas apsaimniekošanas gājumā, Skaidrīte stāstīja, ka šis lēmums par šādu apsaimniekošanas formu pieņemts iedzīvotāju kopsapulcē.

To, ka rīcība ir bijusi pareiza, atzina gan Skaidrīte Vucēna, gan pašreizējais pārvaldnieks Andris Kundziņš. Skaidrīte šajā mājā nodzīvojuši gandrīz 30 gadus un šajā laikā vienīgā palīdzība, kas saņemta no komunālās saimniecības, bijusi nodrupušu skursteņu galu atjaunošana. Taču pēdējo triju gadu laikā, kad paši kļuvuši par saimniekiem, padarīts daudz. Pērn gad uzcelts viens malkas šķūnītis, šogad uzbūvēts otrs. Iepriekšējās malkas nojumes bojāja mājas pagalma un apkārtnes kopskatu, jo kādreiz bija celtas atbilstoši katra iespējam un prasmei, laika gaitā novecojušas, pusabrukušas, ar šķībiem jumtiem un caurumainām sienām. Tagad lielākā daļa no tām jau nojaukta, jo savus malkas krājumus iedzīvotāji pārcēlušies uz jaunajiem, zem aizdevumu bankā. Kredītu Skaidrīte Vucēna noformēja uz sava vārda. Tā bija liela uzticēšanās kaimiņiem, jo tagad parāda atgriešanai tiek

● Pagalms un māja pamazām iegūst citu, daudz labāku izskatu pēc tam, kad nama iedzīvotāji paši uzņēmusies tā apsaimniekošanu. Skaidrīte Vucēna (attēlā) viena no pirmajām rajonā ieguvusi mājas pārvaldnieces pieredzi. Foto: A. Stepanovs

kopīgais projekts tika atbalstīts un no Nīderlandes labdarības organizācijas tā realizācijai piešķirti 1000 eiro. Par šo naudu tiks veikta šķūniņu nokrāsošana, apzaļumošana. Pagalmā taps arī atpūtas stūrītis bērniem, jo mājā dzīvo gan pirmsskolas vecuma mazuļi, gan jaunāko klašu skolēni. Gadiem aizlaistā pagalma teritorija tiek atbrīvota no veciem sakārnjiem, to vietā būs smilšu kaste, šūpoles, arī nojume veļas žāvēšanai.

Darāmā mājas apsaimniekošanā ir daudz, atzina Skaidrīte Vucēna. Mājai vajadzīga arī siltināšana, tai laikā gaitā nosēdušies pamati. Šim nolūkam pat ar tūkstošlatiem būtu par maz. Jāmeklē iespējas līdzekļu piesaistīšanai. Pirms diviem gadiem pamatu nosēšanās bijusi izteikti jūtama, īpaši pirmā stāva iedzīvotājiem. Pamati tika atrakti, veikta to nostiprināšana. Šo gadu laikā, kad iedzīvotāji kļuvuši par īstiem saimniekiem savā mājā, nomainīti arī ūdensvada stāvadi. Mēdz teikt, ka darbs māca darītāju un arī šajā gadījumā šī paruna noder. Skaidrīte atzina, ka, cenšoties izdarīt lētāk, ūdensvads netika nosiltināts kā nākas, tāpēc šī gada aukstajā ziemā mēdza aizsilt. Līdz nākamajai ziemai paredzēts šo kļūmi novērst.

Savas mājas apsaimniekošana iedzīvotāju spēkiem nav vērtējama viennozīmīgi, teica Skaidrīte Vucēna. Problēmas rada tas, ka pašiem jātiek

galā ar tiem iedzīvotājiem, kas neprot un nevēlas labi uzvesties, traucē citiem. Arī tas, ka daži iedzīvotāji vienmēr atrod iemeslus, lai nepiedalītos kopīgajos mājas apkārtnes uzturēšanas darbos. Ir dzīvoklis, no kura iemītniekiem problemātiski iekasēt ires maksu. Jārisina jautājums arī par pārvaldnieka atalgošanu, jo cilvēkam, kas uzņemas šos pienākumus, darba apjoms ir plašs, un arī transporta vai kancelejas izdevumiem – telefona rēķinu apmaksai, papīram – jāterē sava personīgā nauda. Līdz šim noteiktā samaksa – pieci lati mēnesī nesedzot pārvaldnieka ieguldīto darbu. Kad mēs beidzot tiksīm laukā no tās aizlaistības, kas veidojās iepriekšējos gados, kopējie līdzekļi pamazām uzkrāsies un varbūt varēs padomāt arī par pārvaldnieka atalgojuma paaugstināšanu, teica Skaidrīte. Bet pagaidām ir tā, ka pēc viena kopīga darba pabeigšanas gaida jau nākamais.

Pagalmā sastaptās mājas iedzīvotājas atzīst, ka šādi saimniekošanai ir priekšrocības, jo tagad ires maksu tiek tērēta pašu iedzīvotāju vajadzībām. Darbi turpināsies, apstiprināja arī jaunais pārvaldnieks Andris Kundziņš, stāstot, ka kopīgiem spēkiem jāveic kāpņu telpu un ārdurvju remonts, pēc tam jāiekrāj nauda jumta nomaiņai.

L.Rancāne

ZVANI!

Par aktuāliem jautājumiem katru darbdienu uzklusīsim jūs pa tālr. 53-07056.

Ir nu gan karstumiņš!

Pēdējo nedēļu laikā cilvēkiem tik vien runa kā par svelmaino karstumu. Veikalos no ledusskapjiem pazudušas lielās minerālūdeņu pudeles, nemaz nerunājot par alu. Arī saldejuma ražotāji patīk berzēt rokas un spriež par jaunu kāruma šķirņu ražošanu. Tirgū gurķu, salātu, zaļumu un ogu audzētājiem prece iet no rokās, jo ko gan citu lai šādā karstumā varētu ieēst.

Klimatiskie apstākļi laikam sagrozījuši galvu visai dzīvībai. Bites spieto kā dūllas un bitenieki ar dūmekļiem un spietu ķeramajam kastēm vairāk pa kokiem dzīvo nekā pa zemi staigā. Izrādās, ka kartais laiks sagrozījis prātu arī medus nesējiņām, jo pirms dažām dienām dzirdēju stāstījumu, kā bites saspiejušas kādā Preiļu dzīvoklī, kas atrodas daudzstāvu mājas ceturtnajā stāvā. Atradušas ventilācijas caurumu sienā uz iebūvēto virtuves skapi un ar visu daudzskaitlīgo masu devušas dzīvoklī iekšā. Iedomājieties, ienāk cilvēks virtuvē, atver skapi, bet tur – ak, šausmas – bites! Kaimiņi stresā un baiļojas, jo visiem taču logi vajā.

Uz notikuma vietu ieradusies pat Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vīri. Stāvējuši pagalmā pilnā uniformā spožām ķiverēm galvās un nezinājuši, ko pasākt. Viss beidzies labi, jo izsaukti profesionāli bitenieki, kas spietu saņēmuši un dzīvokļa saimniekus atbrīvojuši no nelūgtajām viesņām. Ugunsdzēsēji gan teic, ka tā viņiem nav bijusi pirmā reize, kad cilvēki lūdz palīgā. Ir nācies tikt galā arī nopietnākām briesmām, piemēram, sirseņiem, kas dzeļ daudz sāpīgāk.

Karstais laiks liek cilvēkiem meklēt velgmi un glābiņu ūdeņos. Upju un ezeru, paldies Dievam, mūspusē pietiekami, tomēr ne viss ir tik vienkārši, kā gribētos. Piemēram, mums, Preiļu iedzīvotājiem, sen jau aizmirsušies tie laiki, kad pilsētas parka diķi pie dzirnavām bija ierikota peldētava. Tagad tur plūncājas tikai meža pīles, jo kur gan atradīsies tas drosmīgais, kas riskēs list netirajos un smirdošajos ūdeņos. Kolēģe rādīja fotogrāfiju, kur redzams līdzīgs diķis Liepājas rajona Grobiņā. Viss vienāds ūdensrozēs – baltās un dzeltenās. Mūžīgs skaistums! Tāpēc jo vairāk sāp sirds, ka mēs neprotam (bet varbūt negribam?) sakopt savu apkārtni un radīt vidi, kurā paši vēlētos uzturēties.

Jūs teiksiet, ka esam izlepuši, ja gribam gan peldbaseinu, gan strūklaku pilsētas centrā, gan labiekārtotu peldētavu. Sak, var jau sēsties mašīnā un vakarpusē aizlaist uz tuvējo Gailišu ezeru. Var, protams, ka var, bet kaut kā negribas. Tie, kas šo ezeru jau apmeklējuši, rauc degunus nepatīk, jo kuram gan patika laipot gar krastu un atpūtas vietā uzmanīties, ka neuzkāpj sasistai pudelei vai kādā «cūkmena» atstātai fekāliju čupiņai. Brr!

Runā, ka daudzi pēdējā laikā braucot uz Kategorades ezeru, kur ierikota gan laba peldētava, gan krasts sakopts. Esot jāmaksā 50 santīmi par katru klāt piebraukušo automašīnu. Ziniet, es būtu ar mieru maksāt arī latu, ja vien būtu droši pārliecināta, ka neiekāpšu, atvainojiet, kakā.

27. jūnijā – Septiņu gulētāju dienā – bija karsti un saulīte pa zemes virsu ritinājās. Tātad lietis nebūs, vismaz pagaidām. Tas nozīmē, ka strādāsim laukos un pļavās, kaltēsim un krausim sienu šķūņos un zārdos, bet vakarā pa rasas klātu zāli dosimies peldēties. Ļoti ceru, ka peldes būs labas un atsvaidzinošas, ka tās nenesīs nelaimi jūsu mājās. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests informē, ka pēdējo nedēļu laikā dažādu iemeslu dēļ Latvijas ūdeņos noslikst vidēji četri cilvēki dienā. Pašlaik bojā gājušo skaits jau ir lielāks nekā ugunsgrēkos mirušie visa gada laikā. Visbiežākais noslikšanas cēlonis ir pārmerīga alkohola lietošana.

Būsim uzmanīgi, prātīgi, priecāsimies par sauli un baudīsim karstās dienas. Cik nu tā siltumiņa Baltijas daba mums atvēl, neesam jau nekāda Grieķija vai Spānija.

L.Kirillova

Kā pasakā par Ežuli – ķēniņa cūku ganu

Sākums 1. lappusē.

Mazie bulļuki tiek paturēti saimniecībā un pēc pusotra gada tiek pārdoti gaļai. Toties telītes domātas ganāmpulka atjaunošanai, jo mazražīgākās govīs regulāri tiek izbrāķētas. Tomēr pašlaik izskatoties, ka slaucamo govju ganāmpulks pietiekami liels, tāpēc izaudzētās telītes varēšot piedāvāt arī pircējiem.

Arī sivēnmātes (kopskaitā 48), cūkas un dažnedažādu vecumu sivēntēļi skaitāmi simtos. Tiek turētas pārsvarā somu Landrases šķirnes sivēnmātes, bet saimniecības lielākais lepnums ir divi kuļļi – Jorkšīras un Djuroka šķirnes pārstāvji. Brūnais *djurokietis* iegādāts Viļānos. Zemkopības ministrs lauksaimniecības izstādes laikā to aplūkojis un teicis, ka būtu ar mieru ēst tikai un vienīgi Djurokas šķirnes cūkgaļu. Tā izceļas ar īpašu sulīgumu un salīdzinoši lielāku liesās gaļas iznākumu, pie tam nobarojamie rukiši ir lielāka auguma.

Brūnos rukišus Upenieces kundze audzē un sivēnus pircējiem realizē jau trešo gadu. Šajā laikā pārliecinājusies, ka ir arī kāda problēma – mazi metieni, vidēji tikai pa četri pieci sivēni. Neesot iespējams apmierināt arvien pieaugušo pieprasījumu. Kas vienreiz izaudzējis un nobaudījis brūnās cūciņas gaļu, tas kļuvis par gardēdi un pie baltajām vairs neatgriežoties, viņa teic.

Jorkšīras šķirnes vaislas kuļļa izcelsmes dokumentos rakstīts, ka dzīvnieka diennakts dzīvsvāra pieaugums var sasniegt par pusotru kilogramu. Palūkojoties uz mazajiem sivēniem, kas skraida pa pagalmu, šāds skaitlis nemaz neliekas pārspīlēts – muguras platas, šķiņķīši tik kārdinoši.

Turēt sivēnmātes un pārdot sivēnus ir izdevīgāk nekā nodarboties ar nobarojamo cūku audzēšanu, secinājusi Lūcija. Tāpēc bekonī saimniecībā tiek turēti vienīgi pašu vajadzībām un lai būtu ko radus pacienāt.

● Ierodoties «Mežupītes» pagalmā, nebrīnieties, ka iebraucamā ceļa vidū smilšu peldēm vietu izvēlējusies sivēni. Šajā ziņā viņiem te lielākas tiesības un labturības normas nekā dažam ļabam divkājainim cilvēku sabiedrībā.

Barību saražo paši

Bioloģiskajās saimniecībās ir strikta prasība – nepirkt un nelietot kombinātos ražoto spēkbarību. Lūcijas Upenieces mājās tā lieta sen jau skaidra, jo zemes ir pietiekami, lai izaudzētu savus graudus. Bioloģiski audzētiem dzīvniekiem nepieciešamie īpašie mikroelementi un sāļš gan jāpērk.

Zemniece pārliecinājusies, ka vasarā galvenais ir kvalitatīvas ganības. Krietni samēslojam ar vircu, un zāle aug griezdamās, viņa skaidro. Uz nakti silēs tiek likts skābsiens vai siens. Pērnvasar visam govju ganāmpulkam sagādājuši ar 3000 siena rulonus, ap 1000 skābsiena ruļļus. Skābsiens likts arī pēc tradicionālās metodes – bedrēs, kas ir ievērojami lētāk. Lūcija secinājusi, ka visauktākajā laikā, kad ruļļi sasaluši ragā, ērtāk tomēr ņemt lopbarību no bedres. Ruļļi toties der salnainajos rudens rītos un agrā pavasarī, kad lopus vajag piebarot.

Saimniecībā lielās platībās iesēti daņu zālāji gan plaušanai, gan ganišanai. Bioloģiskā saimniecības metode nozīmē, ka ziemā lopu dabū arī tepat mežā sagādātas skuju, pašaudzētus burkānus (īpaši augstražīgākajām govīm tie nepieciešami).

Bez «salātiem» neiztiek arī sivēnmātes. Pavasarī un vasaras sākumā tās lielos daudzumos ēd zaļbarību, kas nopļauta un atvesta uz kūti. Vēlāk, kad zāle vairs nav tik sulīga, to samaļ. Ziemā silēs liek siena miltus, pašaudzētus kartupeļus, kas ik gadus tiek stādīti vismaz piecus līdz sešus hektārus lielā platībā, arī lopbarības bietes. Arī graudi šogad iesēti ap 100 hektāros.

Labākā peļņa no sniegtajiem pakalpojumiem

Lūcija priecājas, ka laikus sagādāta visa nepieciešamā lauksaimniecības tehnika. Iespējams

● Lūcijas Upenieces sapnis drīz piepildīsies – skaidras aprises meža malā jau ieguvusi jaunā dzīvojamā māja.

gan pašiem laikā zemi apstrādāt un lopbarību sagādāt, gan izdevīgi piedāvāt tehnikas pakalpojumus citiem. Piemēram, ļoti pieprasīta esot bijusi skābsiena gatavošana plēves ruļļos, kā nu kurā saimniecībā – dažādiem ruļļiem, citā – tikai pieci vai seši.

Prese tikusi iegādāta par SAPARD programmas līdzekļiem. Pērnvasar dēls nācis talkā ne tikai kaimiņiem, bet strādājis arī Sutru, Rudzātu, Aizkalnes, Jeršikas pagastā. Sagatavotie skābsiena ruļļi tikuši skaitīti tūkstošos. Ja godīgi, tad no šādu lauksaimniecības tehnikas pakalpojumu sniegšanas sanāk labākā peļņa, mamma rezumē dēla veikumu, bet vienlaikus nosūkstās, ka puika strādājis pāri saviem spēkiem. Reizēm mājās no darba atgriezies pēc vairākām diennaktīm. Arī šogad jau jūnija sākumā pērnā gada klienti zvanījuši un pieteikuši rindu, jo atzinuši, ka tādā veidā gatavots skābsiens esot ļoti vērtīga lopbarība.

Dieva valstība priekš lopīņiem

Izstaigājot Lūcijas Upenieces plašo saimniecību un klausoties viņas stāstījumā, nākas secināt, ka te ir ista Dieva valstība lopīņiem, kur lielie un mazie ragaiņi un rukišķētāji var baudīt gan sauli un svaigu gaaisu, gan pēc sirds patikas mieloties ar to, ko daba un cilvēki sagādājuši. – Liellopiem mums ir lieliski apstākļi, piemēram, 60 hektārus plašas ganības Ručos atrodas upes ielokā. Kādreizējās māju vietas ietver kokus, lopīņiem ir kur patverties no svelmes un aizgaiņāt odus un dundurus. Padzerties var upē, mēs noliekam tikai sāli, ko palaizīt, – stāsta Lūcijas kundze.

Saimniekojot meža vidū, nākas domāt arī par dzīvnieku drošību. Vilki gan apkārtnē neesot maniņi, bet divkājaini zagļi gan. Pērnvasar bez pēdām pazuduši pieci nobaroti bulļi. A kas policijai, tie jau nav viņu lopu, saka saimiece. Brīvā dabā dzīvojoties, gadijušies

ar lopīņiem arī dažādi piedzīvojumi. Piemēram, sivēnmātes, kas gaida atskrienam sivēnus, reizēm mēdzot brikšņos noslēpties, ka ne atrast. Tad pēc laiciņa atnākot mājās ar visu ģimenes papildinājumu.

Grūti tikai sliņķiem

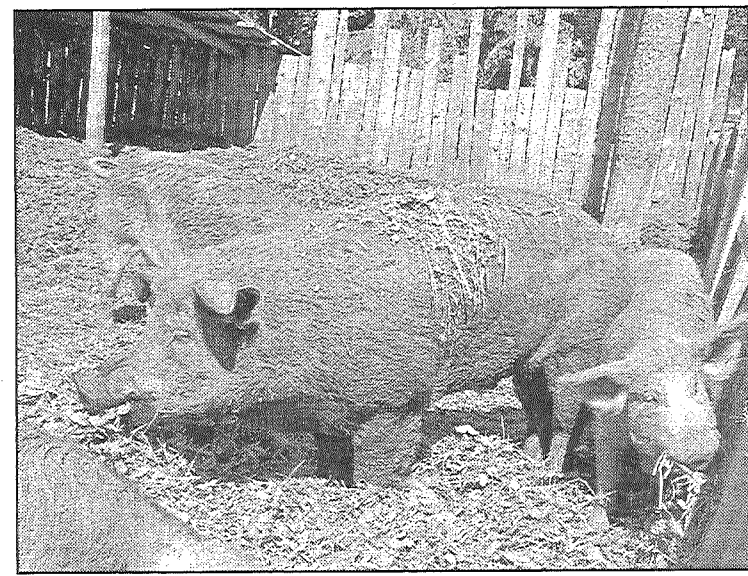
– Paši esam pārstrādājušies, bet lopīņi mums izžēloti, – viņa saka par ģimenes locekļu un triju algoto darbinieku pūliņiem.

Nav jau tā, ka saimniecībā tu tikai smagais roku darbs. Daudzviet ieviesta mehanizācija – gan mēslu izvākšanā, gan lopbarības sagatavošanā un izdalē. Šovasar govju kūti plānots ierīkot piena vadu. Pagaidām slaukšana notiek kannās, kas ir smags un laikietilpīgs process – trīs stundas ritā un tikpat vakarā. Lai nodrošinātu elektrības padevi krīzes apstākļos, iegādāts ģenerators, kas izmaksājis piecus tūkstošus latu un ir darbināms ar dīzeļdegvielu. Dārga parīkte, Lūcija atzīst, taču atmaksājusies mēneša laikā. Tagad nekādas dabas stihijas netraucē.

Jābrīnās par tiem, kuri tur divas trīs gotiņas un vaimanā, cik grūti. Upenieces kundze secinājusi, ka pašlaik lielākā problēma ir uztīcamu un apzinīgu strādnieku trūkums. Un ne jau nepietiekami liela alga ir galvenais iemesls, bet gan tas, ka daudzi uzskata, sak, es taču nestrādāju priekš sevis, bet saimnieka labā, tāpēc nav ko pārcensties.

– Vissāpīgākais ir tas, ka valstī nav godīgas attieksmes pret zemniekiem. Pērn ar visām pūlēm un cenšanos subsīdijas saņēmām vēlāk nekā tie, kuri tik vien izdarījuši, kā papirus noformējuši. Citi jau bija paspējuši visu naudu nodzert, bet zemniekam nebija naudas, ko par dīzeļdegvielu samaksāt, – savu sāpi izteic Upenieces kundze.

L. Kirillova

● Šim attēlam ir tikai viena vaina – tas ir melnbalts. Fotografijā redzamais Djurokas šķirnes kuļlis ir ciltstēvs daudziem zeltaini brūniem sivēniem. Speciālisti zina teikt, ka šo dzīvnieku cepeši esot izcili sulīgi un garšīgi. Foto: A. Stepanovs

Pirmdiena, 3. jūlijs

LATVIJAS TV 1	21.45 Krējums... sadaļas. 22.15 SeMS piedāvā... 22.35 SeMS. 23.35 112 hronika.	4.00 Marianna Montenegro. 93., 94. sērija.	TV 5	7.00 Bērnu tīks. 9.00 Ģimenes tiesa. 9.55 Tiesas stunda. 10.55 Turecka maršs. 12. sērija.	9.20 Vajšrida atziņas. 9.50 Rīts: atjaunošana. 10.10 Maksimāli. 11.00 Logi. 12.00 Sodien. 12.30 Mīlestības cena. Dok. f. 13.25 Radnieču apmaiņa. 4. sērija.
LNT	6.05 Tīcīgo uzvaras balss. 6.35 Detektivmeitenes. Anim. f.	11.50 Televēlka skatlogs. 12.05 Arkārtis notikums. 15.00 Sodien. 15.25 Rubļovka 2. Sēriāls. 16.25 Atjaunošana. 16.35 Vienkārsi Marina. 17.30 Arkārtis notikums. 18.00 Sodien. 18.40 Tiesas stunda. 19.35 Arkārtis notikums. 20.00 Aizkulisēs. 1. sērija. 21.00 Sodien. 21.45 Logi. 22.45 Radnieču apmaiņa. 5. sērija.	11.50 Televēlka skatlogs. 12.05 Arkārtis notikums. 15.00 Sodien. 15.25 Rubļovka 2. Sēriāls. 16.25 Atjaunošana. 16.35 Vienkārsi Marina. 17.30 Arkārtis notikums. 18.00 Sodien. 18.40 Tiesas stunda. 19.35 Arkārtis notikums. 20.00 Aizkulisēs. 1. sērija. 21.00 Sodien. 21.45 Logi. 22.45 Radnieču apmaiņa. 5. sērija.	13.25 Radnieču apmaiņa. 4. sērija. 14.30 Arkārtis notikums. 15.00 Sodien. 15.25 Rubļovka 2. Sēriāls. 16.25 Atjaunošana. 16.35 Vienkārsi Marina. 17.30 Arkārtis notikums. 18.00 Sodien. 18.40 Tiesas stunda. 19.35 Arkārtis notikums. 20.00 Aizkulisēs. 1. sērija. 21.00 Sodien. 21.45 Logi. 22.45 Radnieču apmaiņa. 5. sērija.	
LTV 3	5.45 Monks 2. 1. sērija. 6.40 Digimoni 4. Zirnekļtīvēks. Digimoni 3. Anim. f. 8.05 Rūbija. 37. sērija. 9.00 Daili atraine. 51. sērija. 9.55 Smieklīgākie videokuriozi. 10.25 Divainā zinātne. M. f. 12.20 Mana mīļā aukle 3. 19. sērija. 12.55 Kobra 12. 5. sērija. 13.50 Viss kārtībā 10. sērija. 14.20 A komanda 4. 15. sērija. 15.15 Tīņu pasaule 7. 10. sērija. 15.45 Mūs SAVEDĒJA. 10. sērija. 16.45 Marijas siepenā mīla. 145. sērija. 17.35 Mīlēt. Mirt. Un atgriezies. 80. sērija. 18.25 Mīla lielā pilsētā. 1. sērija. 18.55 Mana mīļā aukle 3. 27. sērija. 19.30 TV3 ziņas. 19.55 Bez tabu laiks. 20.30 Kobra 9. 15. sērija. 21.30 Čīņas likums. 5. sērija. 22.30 Cilvēks, kas svēra pustuomi. Dok. f. 23.30 Dragnets. 5., 6. sērija. 1.20 SMS čats.	14.10 Amulets. 122. sērija. 15.05 Reba. 78. sērija. 15.35 Skubijs Dū. Anim. f. 16.00 Detektivmeitenes. Anim. f. 16.30 Spīdējošā mīlestība. 101., 102. sērija. 17.55 Labvakar, LNT! 18.05 Dziedējošā mīlestība. 116. sērija. 19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.	14.10 Amulets. 122. sērija. 15.05 Reba. 78. sērija. 15.35 Skubijs Dū. Anim. f. 16.00 Detektivmeitenes. Anim. f. 16.30 Spīdējošā mīlestība. 101., 102. sērija. 17.55 Labvakar, LNT! 18.05 Dziedējošā mīlestība. 116. sērija. 19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.	14.10 Amulets. 122. sērija. 15.05 Reba. 78. sērija. 15.35 Skubijs Dū. Anim. f. 16.00 Detektivmeitenes. Anim. f. 16.30 Spīdējošā mīlestība. 101., 102. sērija. 17.55 Labvakar, LNT! 18.05 Dziedējošā mīlestība. 116. sērija. 19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.	14.10 Amulets. 122. sērija. 15.05 Reba. 78. sērija. 15.35 Skubijs Dū. Anim. f. 16.00 Detektivmeitenes. Anim. f. 16.30 Spīdējošā mīlestība. 101., 102. sērija. 17.55 Labvakar, LNT! 18.05 Dziedējošā mīlestība. 116. sērija. 19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.
LATVIJAS TV 7	7.00 Sodien. 8.00 Sodien. 8.00 Sodien. 9.00 Sodien. 9.05 Rīts.lv. 9.20 Televēlka skatlogs. 9.35 Huanas brīnums. Sēriāls. 10.25 Pirmeklis. Dok. f. 10.55 Uz meža takas. 11.25 Kinozvaigznes. 11.50 Mājas utekļi. Sēriāls. 12.15 Huanas brīnums. Sēriāls. 13.05 SeMS. 14.00 LMT virsligas sacensības futbolā. FK Liepājas metalurģis — FK Jūrmala. 16.00 Trakulgie Stivenši. 26., 27. sērija. 16.50 SeMS. 18.00 Reģionālā attīstība Latvija. Agro 2006. 18.30 Kanapē TV. 19.00 Ziņas. 19.20 112 hronika. 19.35 Ekstremie avantuisti. Dok. f. 3. sērija. 20.05 Kriminālnodaļa. 1. sērija. 21.00 Bistamās mājasaimnieces. 1. sērija.	19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.	19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.	19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.	19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.
PBK	7.00 TV kanāls Labrīt! 9.00 Ziņas. 10.00 Maltahovs +. 11.00 Ziņas. 11.20 Talismans. Sēriāls. 12.20 Detektīvi. 13.05 Lolita. Bez kompleksiem. 14.00 Ziņas. 14.20 Izmeklējāji. 6. sērija. 15.20 Federālais tiesnesis. Vajājot rēgu. 16.25 Ārsts Kurpatovs. 17.05 Tango rītmā. 12. sērija. 18.00 Lai runā. 18.55 Mīlestība kā jau mīlestība. Sēriāls. 20.00 Laiks. 20.35 Latvijas Laiks. 21.05 Sovā — tikai meitenes. M. f. 23.00 Ziņas. 23.15 Atvaļinājums. Bijete vienā virzienā. Dok. f. 0.20 Iestāties naktij. 1.10 Pirmais Baļņijs muzikālais kanāls.	19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.	19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.	19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.	19.00 Logi. 20.00 LNT ziņas. 20.25 Dēgpunkti. 20.55 Palīdzības formula. 21.55 Bēglis. M. f. 0.25 Draugi 2. 16., 17. sērija. 1.20 Sentinels. 13. sērija. 2.15 Ertotais pāris 2. M. f. 0.25 Kopā.
NTV	7.00 Sodien. 7.10 Soriti. 9.00 Sodien.	7.00 Sodien. 7.10 Soriti. 9.00 Sodien.	7.00 Sodien. 7.10 Soriti. 9.00 Sodien.	7.00 Sodien. 7.10 Soriti. 9.00 Sodien.	7.00 Sodien. 7.10 Soriti. 9.00 Sodien.

HOROSKOPS NEDĒĻAI (03.07. - 09.07.)

Auns. Interesantākās idejas un domas radīsies mājās. Tāpēc nepūlīties ar neauglīgu prātošanu darbā – ja iespējams, nemiet darāmo uz mājām. Tie, kas to nevar, lai iepazīstītu ģimenes locekļus ar savu darbu aizkulisēs. Izbrīvējiet laiku, lai apciemotu vecākus, kļūdoties viņu vientuļību ar sarunām par pagājušiem laikiem un bērniņu. Tas nesīs svētību un klusu gandarījumu.

Vēris. Mobilizējieties darboties vairākos virzienos vienlaikus. Tas nebūs vienkārši, bet tagad ir svarīgi iet plašumā un nedomāt tik daudz par detaļām. Atmīnās acinās atpakaļ pagātnē. Nostāģija izkrāsos to smeldzīgi skaisti. Atrodiet kādu radniecīgu noskaņotu dvēseli, ar kuru varētu paflozotēt par šo tēmu.

Dvīņi. Nemainiet savus principus un pamatvērtības, pasīvēt viet uz savu, lai vai kas. Tā jūs parādīsiet rakstura stingrību un šo to arī nopelnīsiet. Gaisotnī intīmās attiecībās noteiks jūsu dāsnums. Tuvinieki gaidīs uzmanības apliecinājumus un dāvanas. Vai atceraties, kad pēdējo reizi bijāt romantiskās vakariņās?

Vēzis. Garantvokļa svārstības un vieglā aizkaitināmība jūsu rīcību var padarīt neprognozējamu pašam sev, kur nu vēl citiem. Lietiskā vītē tā ir neizprotama ekstravagance. Sekojiet zīmēm un priekšnojautām. Tā izdosies iegūt siepenu informāciju, kas diemžēl jūs nedarīs laimīgu. Varbūt nemaz necenieties pavērt priekškaru?

Lauva. Neļaujieties procesos, lai tie iet savu gaitu. Ja iespējams, atlieciet svarīgu lēmumu un dokumentu izskatīšanu, jo varat palaiet nevērotas būtiskas detaļas. Ja esat vientuļš, paklausīniet draugus. Viņu pazīnu lokā ir tieši tāda persona, kā jums vajadzīga, lai sirds atkal dziedātu.

Jauņava. Jums būs jāpilda galvenā runātāja un sakarīga funkcijas starp "augšām" un "apakšām" – jo visi stalgās kā ūdeni mutē ieņemūši, kaut sakāmā ir ne mazums. Vingriniet prātu. Rodas iespālds, ka neprotat atpūsties, jo sīrgstāt ar darbaholismu. Vai tiešām dzīve ir tik peļķa, ka ārpus darba nekā nesaisa. Vecumdienās pat nebūs, ko atcerēties, vien darbs.

Svari. Jūs šobrīd esat veiksmīnīks, un karjeras kāpums šķiet stabils un tikpat kā apsolīts. Tomēr nepaļaujieties uz savu laimi – zināms, ka tā ir maļņīga. Pieskatiet bērņus un atturiet no nekontrolētiem tushiem, iespējamas sadursmes ar nepatīkamiem tiplēm un paaugstināts traumātisms.

Skorpions. Pēdējā laika sasprindzinājums nedaudz atslābs – izmantojiet šo nelieo atelpu, lai pakonsultētos ar juristiem un nestieidzīgi apdomātu savas ieceres. Lai izprastu mīļoto, ar savu gudrību vien nepietiks. Runājiet ar viņu par dzīvi un kino, par mūziku un grāmatām, par visu, kas jums apķārt. Uzziņiet viņa sagņus un pafloziet tos īstenot.

Strēlnieks. Jūs leejat kritiskā periodā, kad pa vecam vaļrs strādāt negribat un nevarat... bet tas jaunais briedē. Lai jūs iedrošinātu, jāsaka — bez krīzēm un dramatiskiem pavērsļiem nav izaugsmes. Mīlestībā ar mažorlēm toņiem ieskanēsies seksualitātes saldā balss. Mīļlētjies uz nebedu — kaislīgi un pāvedinoši, no jums jau sen cer sagaidīt ko tādu.

Mežāzis. Harmonizēsies attiecības ar kolēģiem, jūs sapratīsi, cik ļaukā kolektīvā strādājat. Lai neuzestu šī sajūta, esiet smaidīgs un laipns. To pašu saņemsiet pretī. Sievu vai vīru skaitiet, darba soli veicot, ne izpriecu karuseļi. Jūs esat nopelnis cilvēks, un pretī ir jābūt līdzvērtīgai personībai, tad attiecības būs noturīgas.

Ūdensvīrs. Darbs dos emocionālu un garīgu apmierinājumu, ja legrimsiet ļaļ līdz ausim. Pasreizējā situācijā prasā pilņīgu un galīgu atdevi no jums. Strādājiet sirsnīgāk. Sasāņņu ģimēnē būs grūti noturēt, jo šķiet, ka melns kaklis ir izskreļjis starp jums. Sīrdi par īpašumiem un ieguldījumiem kopējā ģimenes kāļā. Konsultējieties ar advokātiem.

Zivis. Neuzsāciet jaunus projektus, neinteresējieties par jaunām idejām. Visticamāk, jūs gribēs iesastīt nerentablos darījumos. Sekojiet tam, ko dara jūsu konkurenti, iespējamas attiecības ar personu, ko uzskatāt par draugu un nu nekādā nevarat iztēloties citā, daudz pikantākā lomā. Der pamēģināt, nenozīosiet.

VĀRDADIENAS SVIN:

1. jūlijā — Imants, Rimants, Ingars, Intars.
2. jūlijā — Lauma, Ivars, Halina.
3. jūlijā — Benita, Everita, Verita.
4. jūlijā — Ulvis, Uldis, Sandis.
5. jūnijā — Andžejs, Andzs, Edite, Esmeralda.
6. jūlijā — Anrijs, Arkādijs.
7. jūlijā — Alda, Maruta.

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Preiļu novada kultūras centrs

- ◆ 30. jūnijā pulksten 22.00 Preiļu parka estrādē jauniešu mūzikas kluba diskotēka. Īpašie viesi – grupa «H2O».
- ◆ 4. jūlijā pulksten 19.00 Preiļu kultūras namā jauktā kora «Česka pisen» no Čehijas pilsētas Prāhatīces un Preiļu rajona skolotāju kora «Latgale» draudzības koncerts.
- ◆ 8. jūlijā pulksten 13.00 Preiļu parka estrādē jauno grupu POP-ROK mūzikas festivāls konkurss «Tu esi pamanīts».

Riebiņu novada Stabulnieku kultūras nams

- ◆ 1. jūlijā pulksten 22.00 balli spēlē «Veja runa».
- ◆ 8. jūlijā pulksten 19.00 Stabulnieku kultūras nama stēviešu vokālā ansambļa 30 gadu jubilejas koncerts.

Ekstotiskais krāšņumaugs – Amūras ceriņš – zied arī Preiļos

Junija beigās ir laiks, kad ziedus raisa arī tads eksotisks krāšņumaugs kā Amūras ceriņš. Preiļos kādas privatmājas pagalmā kuplām vāļem splanucis un smaržas mākoņus pa vējam ļaļz dzeltenīgi baltas brīnūms.

Amūras ceriņš ir savdabīgs ar to, ka zied vismaz pāris nedēļas pēc tam, kad parastie ceriņi jau noziedējuši. Speciālisti teic, ka tas var izaugt pat kā vidēja izmēra koks. Ziedi ir dzeltenīgi balti, pasīvēki, taču sakārtoti lielās ziedkopās un ļoti, ļoti smaržīgi. Mazos kociņus iespējams iegādāties stādaudzētāvās.

UZMANĪBU!

1. jūlijā stāsies spēkā grozījumi Zemesgrāmatu likumā

Ši gada februārī Saeima pieņēma un Valsts prezidente izsludināja likumu «Grozījumi Zemesgrāmatu likumā», kas stāsies spēkā jau 1. jūlijā. Kādas ir būtiskākās izmaiņas un kas jāņem vērā zemesgrāmatu nodaļu klientiem, «Novadniekam» skaidro Latgales apgabaltiesas Preiļu zemesgrāmatu nodaļas priekšniece LIDIJA MIČULE.

Izdarīt grozījumus Zemesgrāmatu likumā ierosināja iepriekšējā tieslietu ministre Solvita Āboltiņa ar mērķi sakārtot un atvieglot biznesa vidi valstī, kā arī samazināt gadījumu skaitu, kad klientiem jāgriežas pie notāriem, jo personas parakstu un identitātes apliecinājumu var veikt tā iestādē, kur dokumenti tiek iesniegti. Grozījumi attiecas uz **personām un individuālajiem komersantiem** (uz juridiskām personām grozījumi neattiecas).

Izmaiņas skar Zemesgrāmatu likuma 60. pantu. Ši panta pirmā daļa palikusi līdzšinējā un norāda, ka privātpersonu parakstiem uz iesniedzamiem nostiprinājuma lūgumiem jābūt notāra vai bāriņtiesas (pagasttiesas) apliecinātiem. Apliecinot parakstu, pārbauda šo personu rīcībspēju un pilnvarnieka vai pārstāvja pilnvaru apjomu.

Uzmanība jāpievērš sekojošām lietām. **Privātpersonu** parakstiem nav nepieciešams notāra vai bāriņtiesas (pagasttiesas)

apliecinājums, ja nekustamā īpašuma īpašnieki un personas, kuru labā vai pret kurām taisāms nostiprinājums, nostiprinājuma lūgumu zemesgrāmatu nodaļai iesniedz personiski un lūgums pamatots:

- 1) ar tiesas nolēmumu;
- 2) ar notariālā akta kārtībā slēgtu darījumu;
- 3) ar administratīvo aktu par īpašuma tiesību atjaunošanu;
- 4) ar lūgumu par īpašuma tiesību iegūšanu uz nekustamu īpašumu, privatizējot valsts vai pašvaldības īpašumu.

Kas ir privātpersonas? Likuma izpratnē tie ir nekustamā īpašuma īpašnieki, personas, kuru labā vai pret kurām taisāms nostiprinājums. Viņiem lūgums jāiesniedz personiski.

Kas ir individuālais komersants? Komerclikuma izpratnē tas ir fiziskā persona, kura kā komersants ierakstīta Komercreģistrā.

Kādos gadījumos nav nepieciešams notāra apliecinājums?

Nostiprinājuma pamatā ir:

- ✓ tiesas nolēmums, arī šķirētības tiesas nolēmums, ja tā izpildei ir pieņemts rajona (pilsētas) tiesas lēmums par izpildu raksta izsniegšanu šķirētības nolēmuma piespiedu izpildei;
- ✓ notariālā akta kārtībā slēgts darījums (maiņa, pirkums, pārdevums, dāvinājums);
- ✓ administratīvais akts par īpašuma tiesību atjaunošanu (pašvaldības zemes komisijas, kā arī Valsts zemes dienesta lēmumi par īpašuma tiesību atjaunošanu, denacionalizāciju);

✓ lūgums par īpašuma tiesību iegūšanu uz nekustamu īpašumu, privatizējot valsts vai pašvaldības īpašumu (dzīvokļu privatizācijas lūgumi, valsts un pašvaldību zemes un ēku privatizācijas lūgumi atbilstoši likumiem «Par zemes reformu LR pilsētās», «Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju», «Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju»).

Saskaņā ar likuma grozījumiem nostiprinājuma lūgumu likumā uzskaitītajos gadījumos bez notāra vai bāriņtiesas (pagasttiesas) apliecinājuma var iesniegt **fiziskās personas**, kuras nostiprinājuma lūgumu paraksta un iesniedz personiski (ar individuālais komersants). Ja nostiprinājuma lūgumu paraksta un iesniedz fizisko personu pārstāvji vai juridiskās personas, tam jābūt apliecinātam Zemesgrāmatu likuma 60. panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā.

Grozījumi skar arī Zemesgrāmatu likuma 70. panta pirmās daļas 1. punktu, kas nosaka, ka nostiprinājuma lūgumā ir noteiktā kārtībā apliecināts nostiprinājuma lūdzēja paraksts. Ja privātpersonas paraksts uz nostiprinājuma lūguma nav apliecināts 60. panta pirmajā daļā noteiktā kārtībā, **zemesgrāmatu nodaļas darbinieki pārbauda nostip-**

rinājuma lūguma atbilstību 60. panta otrās daļas noteikumiem, kā arī nostiprinājuma lūdzēja identitāti un izdara atbilstošu apliecinājumu uz nostiprinājuma lūguma.» Kā skaidro zemesgrāmatu rajona nodaļas priekšniece, tas notiek atbilstoši personu apliecināto dokumentu likuma prasībām. **Pašlaik Latvijā personas un tās tiesisko statusu apliecināošs dokuments ir vienīgi pase.**

Atbilstoši Zemesgrāmatu likuma 121. panta prasībām izstrādāti arī «Noteikumi par zemesgrā-

matu nostiprinājuma lūgumu formām». Ja iepriekš šādas nostiprinājuma lūguma formas bija desmit, turpmāk tādas būs sešas (projektos iesniegts Ministru kabineta apstiprināšanai):

1) nostiprinājuma lūgums nekustamā īpašuma ierakstīšanai zemesgrāmatā;

2) nostiprinājuma lūgums tiesību pārgrožīšanai vai dzēšanai;

3) nostiprinājuma lūgums jaunas tiesības nostiprināšanai;

4) nostiprinājuma lūgums nekustamo īpašumu savienošanai;

5) nostiprinājuma lūgums nekustamo īpašumu savienošanai;

6) nostiprinājuma lūgums kopīpašuma reālai sadalei vai nekustamā īpašuma atdalīšanai.

Iegaumējiet! Nostiprinājuma veidlapu jāaizpilda ar datoru. Ja

tas nav iespējams, nostiprinājuma lūguma veidlapu jāpāraksta un jāaizpilda ar rakstammasīnu. Nākot uz zemesgrāmatu nodaļu, nostiprinājuma lūgumam jābūt **sastādītam**, jo zemesgrāmatu nodaļas darbinieks veiks tikai apliecinājuma funkciju. Lūgumu formas ir pieejamas zemesgrāmatu mājas lapā www.zemesgramata.lv.

Šajā gadījumā nekādi izņēmumi netiks pieļauti. (Tas nozīmē, ka privātpersonai, ja tā pati nespēj tikt galā ar nostiprinājuma lūguma veidlapas aizpildīšanu, pēc palīdzības būs jāgriežas pie juristiem.)

Nostiprinājuma lūgumā jānorāda visi nostiprināmo tiesību apliecinājošie un citi nostiprinājuma taisīšanai nepieciešamie dokumenti (arī šī informācija pieejama zemesgrāmatu mājas lapā vai nodaļās). Ja vienu nostiprinājuma lūgumu parakstījušas un iesniedz vairākas fiziskās personas, tad tām zemesgrāmatu nodaļā jāierodas vienlaicīgi.

Par zemesgrāmatu nodaļas veikto lūguma apliecinājumu maksājama kancelejas nodeva 5 latu apmērā, tās samaksu var veikt kopā ar kancelejas nodevu par tiesību nostiprināšanu.

Sakarā ar izmaiņām Latgales apgabaltiesas Preiļu zemesgrāmatu nodaļas priekšniece Lidija Mičule aicina klientus būt saprotošiem un iecietīgiem, jo prasības ir stingras. Nodaļas darbinieku slodze ir palielinājusies, darba apjoms liels, tāpēc jācenšas iztikt bez savstarpējiem asumiem.

Sagatavoja L.Kirillova

ES naudu saņem arī politiķi un miljonāri

Eiropas Savienības hektārmaksājumi lauksaimniekiem esot atspaidis, lai gan nepietiekams. Eiropas Savienības (ES) tiešos maksājumus pērn saņēma 80 000 uzņēmumu un privātpersonu. Maksājumu saņēmēju vidū ir arī politiķi un miljonāri, liecina Lauku atbalsta dienesta (LAD) publiskotie dati par ES naudas saņēmējiem.

Aizsardzības ministra Ata Slaktera (Tautas partija) saimniecība «Mālnieki», ko šobrīd vada dēls Uvis Slakteris, pērn platību maksājumus ir saņēmusi 19 965 latu. Arī veselības ministra Gundara Bērziņa (Tautas partija)

zemnieku saimniecībai «Delles ES» hektārmaksājumi nav gājuši secen – pērn platībumaksājums saņēmts vairāk nekā 50 000 latu. Šis saimniecības pratušas izmantot arī ES struktūrfondu un SAPARD atbalstu. Piemēram, «Mālniekos» par ES struktūrfondu naudu iegādāts labības kombains. ES atbalstu – vairāk nekā 18 000 latu apmērā – pērn saņēmis arī politiķis Grigorijs Krupņikovs (bijušais «Jaunā laika» ģenerālsekretārs), kam pieder aptuveni 895 hektāri zemes Latvijā.

Arī vairāki Latvijas miljonāri izmantojuši ES atbalstu. Miljonārs Ivars Skoks, kuru miljonāru sarakstā ierindojis pētnieks Lato Lapsa, un kuram, pēc L.Lapsa

aplēsēm, 2005. gadā piederēja aptuveni 2526 hektāri zemes, pērn platībumaksājumus saņēma vairāk nekā 18 000 latu, bet pirms tam no ES struktūrfondu vairāk nekā 66 000 latu, bet no SAPARD – 16 881 latu. Par ES struktūrfondu naudu rekonstruēts meža pievadceļš Vārves un Zirgu pagastā, liecina LAD informācija.

Valentīns Kokalis, kura īpašumu L.Lapsa arī savulaik novērtējis kā vairāku miljonu vērtu, kā zemnieku saimniecības «Ezerņieki» īpašnieks saņēmis gandrīz 70 000 latu. Viņam pagājušā gada beigās piederēja aptuveni 1000 hektāru zemes.

Arī Arnolds Laksa ticis pie ES naudas. Tiesa, viņam piešķir-

tais atbalsts nav desmitos tūkstošu mērāms. A.Laksa par saimniekošanu mazāk labvēlīgos apvidos ir saņēmis 1753 latus, bet kā vienoto platības maksājumu – 724 latus.

Savukārt Latvijas lielākie zemes īpašnieki – fiziskās personas – šo ES atbalstu nav saņēmušas. LAD publiskotajos dokumentos nav ne Gata Sakniša, ne viņa mātes Agras Saknītes vārda, lai gan viņiem abiem kopā, pēc L. Lapsa vērtējuma, pērn gada beigās piederēja vairāk nekā 2500 hektāru zemes Latvijā.

Savukārt piektais lielākais privātais zemes īpašnieks Latvijā Kārlis Okmanis saņēmis vairāk nekā 50 000 latu. No tiem 19 460 latu kā vienoto platības maksāju-

mu un 33 861 latu kā atbalstu par saimniekošanu mazāk labvēlīgos apvidos.

Bijušās LAD direktores Irinas Pilveres dzīvesbiedra Jura Pilvera SIA «Ziedi JP» pagājušajā gadā vienoto platības maksājumu saņēma 45 838 latu apmērā un par saimniekošanu mazāk labvēlīgos apvidos vēl 22 189 latus. Pirms tam «Ziedi JP» ir saņēmusi atbalstu arī no ES struktūrfondu un no SAPARD. Par šo naudu iegādāta, piemēram, lauksaimniecības tehnika un uzbūvēta tehnikas novietne. Kopumā šis saimniecība no LAD administrētajiem maksājumiem pēc LETA aplēsēm saņēmusi gandrīz 400 000 latu.

NRA

Turpinās pieteikšanās valsts atbalstam lauksaimniecībā

Jūlijā un augustā Lauku atbalsta dienesta (LAD) reģionālās pārvaldes turpina pieņemt lauksaimnieku iesniegumus vairākās valsts subsidiju programmās, informē Zemkopības ministrijas preses un sabiedrisko attiecību nodaļas pārvaldes vecākā referente Liene Zvereva.

Lauksaimnieki ir aicināti pieteikties atbalstam izglītībai, zināt-

nei un informācijas izplatīšanai. To var izdarīt līdz katra mēneša pirmajam datumam. Tādā iesniegumu nākamais tuvākais termiņš – 1. augusts. Atbalsts paredzēts kursu, semināru, konferenču un kongresu apmeklējumam un studijām ārvalstīs augstskolās.

Līdz katra mēneša desmitajam datumam var pieteikties subsidiju saņemšanai piena produktu piegādei pirmsskolas izglītības iestāžu un 1.-4. klašu skolēniem.

Līdz katra nākamā ceturkšņa pirmā mēneša piektajam datumam var pieteikties subsidiju saņemšanai šādās programmās: par ģenētiskās kvalitātes noteikšanu cūkkopības šķirnes saimniecībās, kā arī kazu un aitu ganāmpulku īpašnieki par ieguldītajām investīcijām elektronisko svaru, elektronisko ganu, elektrisko cirpšanas aparātu, elektrisko nagu kopšanas aparātu, automātisko dzirdņu un datortehnikas

iegādei. Tuvākais termiņš atbalsta pieteikšanai šajās programmās – 5. jūlijs.

Līdz 1. jūlijam valsts atbalstam varēja pieteikties arī kartupeļu gaisās gredzenpuves ierobežošanai un apkarošanai. Savukārt valsts pagaidu atbalsta maksājumiem aitu audzēšanas saimniecību īpašnieki var pieteikties līdz 15. jūlijam, bet šķirnes sēklu audzētāji – līdz 1. augustam.

Atbalsta saņemšanai ciltsdar-

bam zirgkopības nozarē par ģenētiskās kvalitātes noteikšanu var iesniegt iesniegumus līdz 5. jūlijam. Pagaidu atbalsta maksājumiem aitu audzēšanas saimniecības īpašniekam jāpiesakās līdz 15. jūlijam, bet šķirnes sēklu audzētājam – līdz 1. augustam.

Savukārt govju ganāmpulku īpašnieki par pārraudzībā esošu govju, kurai ir aprēķināts ražības indekss, subsidiju saņemšanai var pieteikties līdz 1. augustam.

Audz laimīgs, mazais!

23. jūnijā, Ligo dienas pievakarē, Preiļu slimnīcas dzemdību nodaļā jauno māmiņu **Arnitu Brišku** un tēti **Vladimiru** ar savu pasaulē nākšanu iepriecināja puisēns, kuram vecāki nolēmuši dot vārdu Jānis. Zēnam būšot arī otrs vārdiņš, iespējams, ka Kristiāns. Viņš ir viens no jaunākajiem Līvānu iedzīvotājiem. Līdz dzemdībām māmiņa strādāja Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Preiļu rajona nodaļā, tagad dienas vadis sava mazuliša sabiedrībā, bet tētis turpinās strādāt celtniecībā.

Jānītis ar savu nākšanu pasaulē vecvecāku godā iecēla Irēnu un Kārli, bet Margaritai un Andrejam tas ir jau otrais mazbērns. Par mazulīti priecājas arī vecvecmāmiņas Valentīna un Marija.

Māmiņa Arnita pastāstīja, ka kristības notikšot, visdrīzāk, augustā. Arī kūmas jau zināmas, tie būšot viņas māsa Sigita un vīra draugs Jānis. Savam dēlam viņa vēlēja veselību, gudrību, lai aug mērķtiecīgs un neatlaidīgs vīrs. Par palīdzību dzemdībās Arnita teica paldies dakterei Svetlanai Morozovai, medicīnas māsiņām un vecmātēm.

24. jūnija priekšpusdienā, kad laukos vēl vēdīja Jāņunakts ugunsgrāmu dūmi, kā mazs ziediņš pasaulei uzplauka līvāniešu **Karīnas Borisovas** un **Sergeja** pirmdzimtā meitiņa, kurai vecāki jau izvēlējušies skaistu un, viņuprāt, zīmīgu vārdu – Viktorija. Līdz dzemdībām Karīna strādāja veikalā «Beta», bet Sergejs nodarbināts uz dzelzceļa.

Mazā Vika ienākusi kuplā dzimtā, kur viņai ir gan brālēni, gan māsiņas un pulciņš radu bērnu, tāpēc rotaļu biedru meitenei būs daudz. Par mazmeitiņu priecājas arī vecvecāki Natālija un Genādijs, Jekaterina un Nikolajs. Lai aug vesela, viss pārējais dzīvē būs iegūstams, noglāstot mazulīti, teica Karīna. Viņa cer, ka pēc atgriešanās mājās padomu neliegs vecāki, bet drīz vien abas ar meitu būšot gana spēcīgas, lai pašas ar darbiem tiktu galā.

HOROSKOPI MĀJAS LUTEKĻIEM

Dzīvnieki – Vēzis

(22.06. – 22.07.)

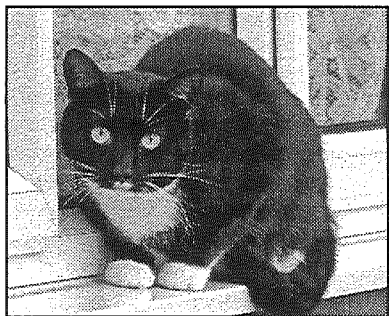
SUNS

Viņi ir ļoti maigi – vismaigākie no visām zīmēm, ar labu atmiņu, attīstītu intelektu, taču nepanes vientulību (bieži gaudo) un pārdarītājam, pat saimniekam, kurš kaut ko pa prātam nebūs izdarījis, kādu mazu riebeklību izstrādās, – tāds ir rejs Vēzis. Tāpēc astrologu ieteikums šīs zīmes suņu saimniekiem: respektējiet savus mīļus. Vēl tiek vērsta uzmanība uz to, ka Vēžiem problēmas var radīt zarnu trakta un kuņģa darbība, tāpēc viņi barojami tikai ar kvalitatīvu pārtiku. Šīs zīmes rēķīni ļoti pieķeras mājām, saimniekam un, ja attiecības neveidojas apbūvēti mīlošas, var iekrist depresijā. Ir diezgan lēnīgi, necieš steidzīgāšanu, jo visu mil apsmadzeņot, labi pakļaujas apmācībai.

Cilvēkam Vēžim ieteicams izvēlēties tādu mājdzīvnieku, kas izstaro mājīgumu, omulību, ir mierīgs, nosvērts un vēlams – garspalvains.

KAĶIS

Kaķim – Vēžim ir primadonas manieres un seismogrāfa jutīgums. Tas vēlas, lai par viņu rūpjas un apjūsmo kā dārglietu. Šīs zīmes dzīvnieks visu atiecina uz sevi, to kaitina nogurusi vai dusmīga sejas izteiksme, pat ja tai nav nekāda sakara ar kaķi. Savu jutīgumu tas izmanto, lai liktu saimniekam nepārtraukti par sevi rūpēties. Kaķis vienmēr izskatās noguris

un nedomā uzvarēt ar fiziska spēka pielietojumu. Tas sasniedz savu mērķi, izmantojot to, ka cilvēks vienmēr ir gatavs just līdzī un palīdzēt. Gandrīz vienmēr tas demonstrē, ka tam itin nemaz nav apetītes un ka ir gatavs paēst vienīgi rūpīgajiem saimniekiem par prieku. Reizēm kaķis var atteikties no ēdiena nevis tāpēc, ka tas negaršots, bet tāpēc, ka nepatīk jaunās blodiņas krāsa. Kaķis – Vēzis gulvietu izvēlas pēc diviem kritērijiem – kārtība un siltums. Tāpēc kaķa saimniekam jāsamierinās ar to, ka dzīvnieciņš gulsvietai gribēs ceļgalus vai tikko izgludinātu un salocītu kreklu. Ja pieaudzis Kaķis – Vēzis nokļūst jaunās mājās, tas nedēļām un pat mēnešiem ilgi var uzvesties nepieņemami.

Par citām zīmēm turpmāk.

No «Rīgas Balss» un interneta

! Karstajā laikā aicina nelietot gāzētus bezalkoholiskos dzērienus

Karstajā laikā slāpju veldzēšanai vēlams nelietot gāzētus, saldinātus un enerģētiskos dzērienus, jo tie var būt kaitīgi veselībai, aģentūru **LETA** informē **Veselības ministrijas (VM) Komunikāciju nodaļas vadītāja Zaiga Barvida**.

Viņa norāda, ka šie dzērieni satur konservantus, krāsvielas un cukuru. Parasti tie ir paskābināti un darbojas kā diurētiķi. Daudzi bezalkoholiskie dzērieni satur atšķaidītu fosforskābi, kas bojā gremošanas traktu un ietekmē tā funkcijas.

Pārmērīga bezalkoholisko dzērienu lietošana palielina fosforu līmeni asinīs, kā rezultātā tiek atdalīts kalcījs no kauliem un tas nokļūst asinīs. Kalcija pārvietošanās padara kaulus porainus un

viegli lūstošus, kā arī ir zobu bojāšanās, nierakmeņu, locītavu iekaisumu cēlonis, sacīja Barvida.

Kā vislabāko līdzekli slāpju veldzēšanai VM iesaka ūdeni, kuru ieteicams dzert arī tad, ja cilvēks nejutās izslāpis, un ūdens uzņemšana jāpalielina fizisko aktivitāšu laikā.

Ir ieteicams nedzert ļoti aukstus dzērienus, jo tad sašaurinās ādas asinsvadi, kas savukārt samazina ķermeņa siltuma zudumu, un tas vēlamo atvēršanās efektu nedos.

Vasarā jāatturas lietot uzturā treknu produktus, piemēram, treknu gaļu, speķi, sviestu, kūpinājumus, krējumu ar tauku saturu virs 15%, kā arī ceptus produktus. Tā vietā ieteicams ēst daudz svaigu augļu un dārzeņu. Jāsamazina vārītu dārzeņu pa-

tēriņš un žāvētu augļu lietošana, labāk lietot augļus un ogas bez cukura.

Karstā laikā ieteicams dzert citronu sulu, piena un skābpiena produktus ar pazeminātu tauku saturu, lai atjaunotu šķidrumu, ko ķermenis zaudē svīstot.

Vēlams izvairīties no saldušiem, jo organismam nepieciešamos cukurus var uzņemt ar augļiem un dārzeņiem.

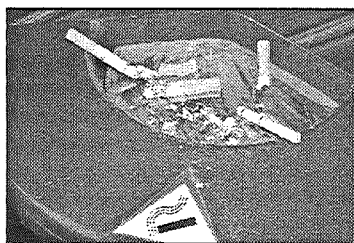
Jāsamazina arī karstas, saules ļoti sāļas pārtikas patēriņš – organisms paturēs sāli tajā formā, kādā tas ir augļos un dārzeņos. Papildus uzņemta «mākslīgā» sāls tiks sagremota un izvadīta ārā no ķermeņa, līdz ar to būs jādzer daudz ūdens.

VM norāda, ka cilvēkam jā rūpējas gan par savu personīgo higiēnu, gan arī par pagatavotā ēdiena drošumu un kvalitāti.

No 1. jūlijā būs stingrāki smēķēšanas ierobežojumi

Šā gada 1. jūlijā stāsies spēkā likumā «Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežojumu» noteiktie smēķēšanas ierobežojumi, kas nosaka, ka turpmāk kafējnicās, restorānos un citās sabiedriskās ēdināšanas vietās, kazino un spēļu zālēs smēķēt būs atļauts tikai telpās, kas ir speciāli ierādītas smēķēšanai, vai telpās, kas ir īpaši nodalītas no pārējās teritorijas.

Smēķēšanas ierobežojumi attieksies arī uz vasaras kafējnicām, kur būs atļauts smēķēt īpaši ierādītās vietās. Šie paši noteikumi būs saistoši arī visām augstskolām, ārstniecības iestādēm,

sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijām, darba vietām darbā, publiskajām ēkām, kā arī citās publiskās telpās vai ēkās – kinoteātru, koncertu, sporta zālēs, citās sporta ēkās un būvēs, pasta un citu iestāžu zālēs, diskotēkās, deju zālēs u. c.).

Sobrīd jau ir aizliegts smēķēt izglītības un audzināšanas iestādēs, sabiedriskā transporta līdzekļu pieturvietu nojumēs, tuvāk par 10 metriem ēkās, kur ir

izvietotas valsts un pašvaldību iestādes, daudzdzīvokļu dzīvojamā māju kāpņu telpās, visu veidu sabiedriskā transporta līdzekļos, taksometros un citur.

Veselības ministrija atgādina, ka smēķēšana ir kaitīgs ieradums, kas bojā ne tikai paša smēķētāja veselību, bet arī viņam apkārt esošo cilvēku veselību, jo viņi ir spiesti ieelpot cigarešu vai citu tabakas izstrādājumu dūmus.

Tabakas dūmi satur vairāk nekā 4000 ķīmisku savienojumu, no kuriem vairāk nekā 100 ir toksiski (indīgi) un vairāk nekā 50 ir kancerogēni (vēzi izraisoši). Daži no šiem savienojumiem ir lielākā koncentrācijā tieši piesārņotajā gaisā, ko ieelpo nesmēķētājs, nevis tiešajos dūmos, ko ieelpo pats smēķētājs.

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

RĒZEKNES AUGSTSKOLA PIEDĀVĀ

WWW.RU.LV

UZ VIDEJĀS IZGLĪTĪBAS BĀZES:

akadēmiskās bakalaura un otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības pamatstudiju programmas:

vadības zinātne, ekonomika (specializācijas: komercpakalpojumu vadība, tūrisma un viesnīcu uzņēmējdarbības vadība, finanšu un grāmatvedības vadība, uzņēmējdarbības tiesības), uzņēmējdarbība (mārketinga sektora vadītāja specialitāte), filoloģija, vēsture, jurists, ģeogrāfijas un sociālo zinību skolotājs, programmēšanas inženieris (studiju virzieni: datorsistēmu un datortīklu administrators, datorsistēmu testētājs, web tehnoloģiju programmatūra), vides inženieris, inženieris programētājs, svešvalodas (angļu/vācu) skolotājs, tulks, tuļkotājs, sociālais pedagogs, speciālās izglītības skolotājs, pamatizglītības skolotājs sākumskolā, mājturības/mājsaimniecības un biznesa ekonomisko pamatu skolotājs, pedagogs.

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas: profesionālās izglītības skolotājs, surdotulks, vides dizains, būvniecība.

UZ AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS BĀZES:

2. līmeņa augstākās profesionālās izglītības studiju programmas: finanses, vēstures un kultūras vēstures skolotājs, latviešu valodas un literatūras skolotājs, speciālās izglītības skolotājs, skolotājs logopēds, mājturības, mājsaimniecības skolotājs, sociālo zinību skolotājs, reliģijas pedagogs, filozofijas un cilvēkrīcības zinību skolotājs, angļu valodas skolotājs, surdopedagogs.

akadēmiskās maģistra studiju programmas:

vadības zinātne, pedagogs, filoloģija.

profesionālās maģistra studiju programmas:

finanšu vadība, vides aizsardzība, arhivniecība, tiesību zinātnes, speciālā pedagogs, datorsistēmas.

DOKUMENTUS PIENĒM:

- pilna/nepilna laika studijām uz vidējās izglītības bāzes no 10. jūlija līdz 18. augustam. Pilna laika studijas nepieciešami centralizēto eksāmenu sertifikāti: Ekonomikas, Inženieru fakultātē - matematika, svešvaloda; Humanitāro un juridisko zinātņu fakultātē, Pedagoģijas - latviešu valoda un literatūra, svešvaloda. Nepilna laika studijas nepieciešams dokuments par vidējās izglītības iegūšanu.
- uz augstākās izglītības bāzes no 10. jūlija līdz 28. augustam.

Atbrīvošanas alejā 90, Rēzeknē, LV-4600, tālrunis 46 22862, 46 22881.

Ogres profesionālā vidusskola

Upes prospekts 16, Ogre, LV-5001

Tālrunis: 5024479, 5035914
Fakss: 5035909
E-mail: ag1@ogre.apoolo.lv
Internet: www.opv.lv

2006./2007. mācību gadā piedāvā apgūt šādas 4-gadīgās licencētas un akreditētas izglītības programmas, iegūstot profesionālo vidējo izglītību:

- datorsistēmas (kvalifikācija — datorsistēmu tehniķis);
- elektronika (kvalifikācija — elektronikas tehniķis);
- grāmatvedība (kvalifikācija — grāmatvedis);
- sekretariāta un biroja darbs (kvalifikācija — sekretārs);
- kokizstrādājumu izgatavošana (kvalifikācija — būvizstrādājumu galdnieks).

Uzņemam jauniešus un jauniešus ar pamatizglītību.

Mācības notiek latviešu valodā.

Skolai ir dienesta viesnīca un kafējnīca.

Dokumentus pieņem līdz 2006. gada 14. jūlijam, katru dienu no plkst. 9.00 - 15.00, izņemot sestdienas un svētdienas.

VIESĪTES ARODVIDUSSKOLA

2006./2007. m. g. uzņems šādās izglītības programmās:

Ar pamatizglītību:

- ✓ Datorsistēmas kvalifikācija — datorsistēmu tehniķis (4 g.);
- ✓ Ēdināšanas serviss kvalifikācija — pavārs (3 g.);
- ✓ Būvdarbi kvalifikācija — apdares darbu strādnieks (3 g.);
- ✓ Kokizstrādājumu izgatavošana kvalifikācija — galdnieks (3 g.);

Ar nepabeigtu pamatizglītību:

- ✓ Kokizstrādājumu izgatavošana kvalifikācija — koksnes materiālu apstrādātājs (3 g.);
- ✓ Kokizstrādājumu izgatavošana kvalifikācija — galdnieka palīgs (2 g.).

Dokumentus pieņem: darbdienās no plkst. 9.00-15.00.

Iestājoties skolā, nepieciešama:

- apliecība par pamatizglītību vai 9. klases liecība (grupas ar pedagoģisko korekciju);
- medicīniskā izziņa Nr — 86U;
- 4 fotogrāfijas (3 x 4 cm);
- personu apliecinošs dokuments.

Adrese: Smilšu 39, Viesītē, Jēkabpils raj., LV 5237
Tālrunis: 52 45262, fakss 52 45157.

Skolai ir dienesta viesnīca un ēdnīca.
Audzēkņi saņem stipendiju un transporta kompensāciju.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā.

Samaksa uz vietas, noformējam piemaksas.

Tāl. 9161121, 6333669, 5342807.

Licencēta kautuve iepērk liellopus, jaunlopus un aitas.

Samaksa tūlītēja, ir piemaksas.

Tāl. 6745015, Lidija.

PREIĻU RAJONA VAKARA (MAIŅU) UN NEKLĀTIENES VIDUSSKOLA

uzņem audzēkņus 7.-12. klasēs.

Mācības notiek latviešu un krievu valodā.

Jāiesniedz šādi dokumenti:

iesniegums (aizpilda skolā).

Dokuments par iepriekšējo izglītību

(7.-9. kl., 11.-12. kl. — liecību, 10. kl. — apliecību par pamatizglītību un sekmju izraksts vai to kopija, uzrādot oriģinālu. Ja nozaudēta liecība, tad no skolas jāizņem sekmju izraksts par iegūto izglītību).

Medicīniskā izziņa (forma Nr. 086/u) vai tās kopija, uzrādot oriģinālu.

Izziņa no dzīves vietas.

Iesniedzot dokumentus, jāuzrāda dzimšanas apliecība vai pase.

Dokumentus pieņem no 3. jūlija līdz 25. augustam katru darba dienu no 9.00 — 15.00.

Skolas adrese: Celnieku iela 2, (2. stāvā), Preiļi, LV-5301. Informācija pa tālr. 5321401, 6241558, 9265013, 5381329, 5381330, 5324447.

JAUNAGLONAS ARODVIDUSSKOLA 2006./2007. māc.g. uzņem audzēkņus sekojošās izglītības programmās:

Ar pamatskolas izglītību:

1. Tūrisma pakalpojumi (kvalifikācija — lauku tūrisma speciālists) — apm. laiks 4 gadi;
2. Autotransports (kvalifikācija — automehāniķis) — apm. laiks 4 gadi;
3. Ēdināšanas serviss (kvalifikācija — pavārs) — apm. laiks 3 gadi;
4. Datorsistēmas (kvalifikācija — datorsistēmu tehniķis) — apm. laiks 4 gadi;
5. Būvdarbi (kvalifikācija — namdaris) — apm. laiks 4 gadi;
6. Koka ēku celtniecība (kvalifikācija — guļbūves ēku celtnieks) — apm. laiks 1 gads;

Ar nepabeigtu pamatskolas izglītību:

7. Būvdarbi (pedagoģiskās korekcijas izgl. programma — kvalifikācija — remontstrādnieks) — apm. laiks 2 gadi (audzēkņi iesniedz 8.-9. klases liecību).

No jaunā mācību gada audzēkņu pamatstipendijas apmērs, sākot no Ls 20, ir dienesta viesnīca, tiek apmaksāti 50% no ceļa izdevumiem, darbojas dažādi pašdarbības un sporta pulciņi.

Skolas adrese: Ezerkalna iela 4, Jaunaglona, Aglonas pag., Preiļu raj., LV-5313; Tāl./ fakss 5381252

SIA «Aļi AS» iepērk

• Zāģbaļķus Ls/m³

Diam.	14-17	18-24	25<
EGLE	24	38	42,50
PRIEDE	20	34	36

Ir transports.

Korekta uzmērīšana.

Samaksa uzreiz!

Tāl. 4866070; 9806775.

Vajadzīgs ganību un pļavu mehanizēts pļāvējs ar sasmalcinātāju

Stabulnieku pag., Vulānos.

Tāl. 5128203, 26843740.

SIA «Baltic-Calves» iepērk piena teļus un buļļus par visaugstākajām cenām.

Samaksa tūlītēja, skaidrā naudā.

Tāl. 6253977, 5038543.

Valmieras 2, Preiļi. Tāl. 5321411, 29822779.

PLASTIKĀTA LOGI -50%

KOKA LOGI -40%

PLASTIKĀTA ĀRDURVIS

-100 IS

METĀLA DURVIS

PVC LOGU REMONTS

UZĪMŅS ♦ MONTĀŽA ♦ APDARE

PĒRK lauksaimniecībā izmantojamo zemi.

Tāl. 6628879.

PĒRK melnos un krāsainos metāllūžņus. Tāl. 6323219.

КУПИЮ лом черного и цветного
металла. Тел. 6323219.

SIA «IBIZA»

Iepērk pie ceļa

Priede		Egļe	
diam. 14-18	līdz Ls 26	diam. 14-17	Ls 33
diam. 18-24	Ls 34	diam. 18-24	Ls 38
diam. 26-45	Ls 34	diam. 25 <	Ls 30

Iepērk arī papīrmalku, finieri.

Tāl. 6303968, 6457973.

www.ibiza.lv

Ātra apmaksā. Slēdzam sadarbības līgumus. Sniedzam transporta pakalpojumus.

A/s «Latgales finansu kompānija» piedāvā:

- «Ģimenes kredītu» līdz Ls 3000 līdz 3 gadiem bez ķīlas pret ģimenes locekļu galvojumiem.
- Kredītu pret nekustamā īpašuma ķīlu bez izziņas par ienākumiem.

Preiļos, Raiņa bulv. 13, 300. kab., Līvānos (otrdienās slimnīcā 2. st.). Tāl. 5324164, 8345847.

PVC logi, durvis, palodzes par viszemākajām cenām un ar 43% ATLAIDI!!!

Adrese: Preiļi, Daugavpils ielā 12.

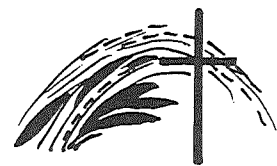
Tāl. 5324666, 6122986.

SIA «Olins»

lic. nr. 2006-02/32

- Iepērk melnos un krāsainos metāllūžņus par visaugstākajām cenām.
- Veicam iekārtu demontāžu.
- Transporta pakalpojumi.

Adrese: Preiļi, Daugavpils iela 64 (līnu fabrikas teritorijā). Tāl. 8882903, 9726893.

Lūgšim svecēm rādīt gaismu,
Skujām taku izrotāt.

Dosim līdzī smilšu sauju,
Ziedus mūža gājumam.

Klusi skumstot un daļot bēdu
smagumu, sakām mierinošus
vārdus Valentīnas GALKINAS
tuviniekiem, no viņas atvadoties.

A/s Preses Apvienība un
SIA «Narvesen» kolektīvs

Viss tas notika pēkšņi un strauji,
Pielija sāpju un asaru trauks.

Visdziļākie līdzjūtības un
mierinājuma vārdi

Vadimam Galkinam,
MĀTĪ mūžībā aizvadot.

Darbabiedri